



Verhalen geschreven door ons Schrijversteam

● De opkomst van de fotografie in negentiende-eeuws Wageningen

Toen de Fransman Louis-Jacques M. N. Daguerre in 1839 demonstraties ging geven van een door hem ontwikkelde methode, daguerreotypie genaamd, om beelden van de werkelijkheid op een lichtgevoelige plaat vast te leggen, wekte dat ook in Nederland al gauw bij een beperkt publiek belangstelling. Tot die vroege geïnteresseerden behoorde ook de Gelderse baron Willem van Heeckeren van Kell, die al zeker in 1841 zelf daguerreotypen heeft gemaakt. Het was een liefhebberij voor hem. Een beroepsfotograaf werd pas in 1842 in Nederland gesignaleerd.

Overigens bleef de professionele fotografie tot de jaren vijftig van de negentiende eeuw een zaak van buitenlanders. Het zal tot diep in dat decennium duren voordat er enige activiteit op het gebied van de fotografie in Wageningen merkbaar is. Er zijn geen aanwijzingen dat de vroege Gelderse fotografen, zoals de al genoemde baron Van Heeckeren van Kell, hier actief zijn geweest. Mogelijk heeft een enkele welgestelde Wageningse zich uit liefhebberij aan het nieuwe medium gewaagd, maar daar is verder niets van bekend.

De eerste fotografische activiteit in Wageningen betreft de inrichting van een tijdelijk atelier van een fotograaf in 1857. Het was de rondreizende 'photographist' M. Cohen, die in juli 1857 een tijdelijke studio had ingericht in het café van Th. J. Vonk in de Hoogstraat, waar hij portretten maakte voor de destijds niet geringe prijs van fl 1,-- per stuk. Twee jaar later streek de eerste beroepsfotograaf, Antoon Christiaan van den Broek, met een vaste studio in Wageningen neer. Dergelijke gevestigde fotografen trokken er ook vaak zelf nog met een camera op uit om in omliggende dorpen portretfoto's en buitenopnamen te maken.

De oudste opname, daterend van 1857, is een portretfoto van de negentigjarige Wageningse oud-burgemeester S.W. de Graaff. De foto is vermoedelijk gemaakt door de in Pruisen geboren Carl Heinrich Emil Brainich von Brainich Felth, die zijn atelier in de Hoogstraat had. Brainich werkte samen met Ferdinand Sweekhorst, kunstschilder en retoucheur. Laatstgenoemde bezigheid was nuttig als de kwaliteit van de opname te wensen overliet.

De oudste opnamen van gebouwen in Wageningen dateren van omstreeks 1870. Het zijn anonieme foto's die waarschijnlijk door amateurfotografen zijn gemaakt. Het vervaardigen van een foto met personen was geen sinecure. De techniek stond nog in de kinderschoenen en dat betekende dat er lange belichtingstijden nodig waren op straffe van onscherpte van de opname, zoals op bijgaande foto van het Raadhuisplein van omstreeks 1870. [Kees Gast \(april 2021\)](#)



Illustratie: Het Raadhuisplein met vismarkt ca 1870. Fotograaf onbekend.

Terug naar Wageningse... [klik hier](#)